तृणचर पु॰ तृणेषु चरति चर--अच्। १गोमेदमणौ २तृणचारिमात्रे त्रि॰।

तृणजम्भन् त्रि॰ तृणं जम्भो भक्षणमस्य तृणमिव जम्भोदन्तोऽस्य "जम्भा सुहरिततृणसोमेभ्यः" पा॰ कृतसमासान्तः नि॰। तृणभक्षके तृणतुल्यदन्तयुक्ते च। शब्दकल्पद्रुमे अदन्तोक्तिः प्रामादिकी पा॰ सू॰ नान्तत्वेव निपातनात्।

तृणजलायूका स्त्री॰ तृणाकारा तृणजाता वा जलायूका जलौकाभेदे। "तद्यथा तृणजलायूका तृणस्यान्तं गत्वात्मानमुपसंहरत्येवमेवायं पुरुष इदं शरीरं निहत्याविद्यां गमयित्वात्मानमुपसंहरति" शत॰ ब्रा॰ १४।७।२।४। तृणजलूकादयोऽप्यत्र स्त्री "यथा तृणजलूकेयं नापयात्यपयाति च" भाग॰ ४।२९।७६।

तृणजलौकान्याय तृणजलौकायाः यथा अपरदेशसंयोगानन्तरं पूर्वदेशवियोगस्तत्तुल्ये जीवस्यापरदेहसंयोगेन पूर्वदेहपरित्यागरूपे न्याये। स च नैयायिकानां तृणजलूकाशब्दे दर्शितश्रुत्या कल्पितः। तदेतन्मतं शा॰भा॰ आशङ्क्य तन्मूलश्रुतेरन्यार्थत्वं प्रदर्श्य दूषयित्वा छा॰ उ॰ पञ्चाग्निविद्युक्तोश्रुतेः अन्यविध एव संसरणप्रकार उक्तः। यथा "नन्वन्या श्रुतिः तृणजलौकावत् पूर्वदेहं न मुञ्चति यावन्न देहान्तरमाक्रमतीति दर्शयति। इति। तद्यथा तृणजलायूकेति, (तृणजलायूकाशब्दे दर्शिता) तत्रापि परिवेष्टितस्यैव जीवस्य कर्मोपस्थापितप्रतिपत्तव्यदेहविषयभावनादीर्घीभावमात्रं तृणजलूकयोपमीयत इत्यविरोधः। एवं श्रुत्युक्ते देहान्तरप्रतिपत्तिप्रकारे सति याः पुरुषमतिप्रभवाः कल्पनाः" इत्युपक्रमे 'ताः सर्वा एवानादर्तव्याः श्रुतिविरोधात्"। "अन्ये तद्देहं त्यक्त्वाऽङ्गिः सहगतस्य पश्चाद्देहान्तरप्राप्तिरित्ययुक्तम्। यथा तृणजलायूका तृणान्तरं गृहीत्वा पूर्वतृणं त्यजति तथा जीवो देहान्तरं गृहीत्वा पूर्वदेहं त्यजतीति श्रुतिविरोधादिति शङ्कते नन्वेति। इहैव कर्मायत्तभाविदेहं देहोऽहमित्यादिभावनया गृहीत्वा पूर्वदेहं त्यजतीति श्रुत्यर्थः। अतो न विरोधः, इति समाधत्ते, तत्रापीति भावनाया दीर्घभावो भाविदेहविषयत्वम्। घटाकाशवदुपहितो जीवः सूक्ष्मोपाधिगत्या लोकान्तरं गच्छतीति पञ्चाग्निश्रुत्युक्तः प्रकारस्तद्विरोधादन्याः कल्पनाः अनादर्तव्या इत्यन्वयः" रत्नप्र॰।

तृणजाति स्त्री तृणमेव जातिः। उलपादौ (खड़)।

तृणज्योतिस् न॰ तृणेषु मध्ये ज्योतिः ज्योतिश्चतः। रात्रौ प्रकाशवत्यां ज्योतिष्मत्यां लतायाम् शब्दार्थचि॰।

तृणता स्त्री तृणमिव तायते ताय--क्विप्। १धनुषि तृणस्य भावः तल्। २तृणत्वे च मेदि॰।

तृणद्रुम पु॰ तृणमिव द्रुमः असारत्वात्। १नारिकेले, २तालै, ३गुवाके, ४ताल्यां, ५केतक्यां, ६खर्जूरे, ७हिन्तालै, ८खर्जूर्याञ्च। "फलसुद्गमेते च हिन्तालसहितास्त्रयः (तालनारिकेलगुवाकाः) खर्जूरः केतकी ताली खर्जूरी च तृणद्रुमाः" अमरः।

तृणधान्य न॰ तृणमिव धान्यं अकृष्टोत्पन्नत्वात् शाक॰ त॰। १नीवारे, अमरः २श्यामाकादौ च।

तृणध्वज पु॰ तृणेषु ध्वज इव। १तालवृक्षे २वंशवृक्षे च अमरः

तृणनिम्ब पु॰ तृणाकारः निम्बः। नेपालनिम्बे किरातितिक्ते (चिरायता) राजनि॰।

तृणप पु॰ तृणं पाति -पा क। गन्धर्वभेदे। "युगपस्तृणपः कार्ष्णिर्नन्दिचित्ररथस्तथा" भा॰आ॰१२३अ॰। गन्धर्वौक्तौ।

तृणपञ्चमूल न॰ तृणरूपाणां पञ्चानां मूलम्। कशेरुशरराभवाणककटकात्मके पञ्चमूले वैद्यकम्। [राजनि॰।

तृणपत्रिका स्त्री तृणस्येव पत्रमस्यास्याः ठन्। इक्षुदर्भायां

तृणपत्री स्त्री तृणमिव पत्रमस्याः गौरा॰ ङीष्। गुण्डाग्निन्यां राजनि॰।

तृणपदी स्त्री तृणस्येव पादोऽस्याः अन्यलोपः कुम्भप॰ ङीषि पद्भावः। तृणतुल्यमूलयुक्तायां लतायाम्।

तृणपीड न॰ तृणस्येव पीड़ा यत्र। युद्धभेदे "तृणपीड़ं यथाकामं पूर्णयोगं सघटिकम्। एवमादीनि युद्धानि प्रकुर्वन्तौ परस्परम्" भा॰ स॰ २२अ॰।

तृणपुष्प न॰ तृणजातं पुष्पम्। तृणकुसुमे १गन्धद्रव्यभेदे राजनि॰। तृणमिव पुष्पमस्याः ङीप्। २सिन्दूरपुष्पीवृक्षे स्त्री राजनि॰। [स्वार्थे क। तृणपुलिकाऽप्यत्र स्त्री मेदि॰।

तृणपुली स्त्री तृणनिर्मिता पुली। चञ्चायां (चाँच) हारा॰

तृणमणि पु॰ तृणग्राहको मणिः शा॰ त॰। तृणग्राहिणि मणिभेदे हारा॰।

तृणमत्कुण पु॰ प्रतिभुवि (जामिन्) त्रिका॰।

तृणमय त्रि॰ तृणस्य विकारः शरा॰ मयट्। तृणविकारे "कुर्यात् तृणमयं चापं शयीत मृगशायिकाम्" भा॰ व्या॰ १४५ अ॰। स्त्रियां ङीप्। [तालवृक्षे अमरः।

तृणराज पु॰ तृणेषु राजते राज--अच् ६त॰ टच् समा॰श।

तृणवल्वजा स्त्री तृणरूपा वल्वजा। वल्वजायां राजनि॰।

तृणविन्दु ऋषिभेदे "जयद्रथेन पापेन यत् कृष्णा क्लेशिता